

8. aktualizace hodnocení rizik epidemie onemocnění Zika virem

1.9.2016 byla na stránkách ECDC uveřejněna 8. aktualizace hodnocení rizik "Epidemie onemocnění Zika virem".

V současnosti je zřejmé, že existuje souvislost mezi infekcí virem Zika, vrozenými malformacemi CNS a Guillan-Barré syndromem (GBS). V letní sezóně je v Evropě riziko přenosu onemocnění komáry, proto by měly členské státy EU zvážit rozsah opatření v prevenci onemocnění. Možnosti snížení rizika přenosu a šíření onemocnění Zika virem jsou založeny na aktuálních poznatcích, které ale ještě vše nevysvětlují. Pokud se objeví nové skutečnosti, mohou se měnit i zde uvedená doporučení.

Z obsahu sdělení:

Klasifikace oblastí postižených výskytem virem Zika:

Oblast s všeobecným rozšířením viru Zika = oblast, kde je hlášeno více jak 10 lokálně přenesených případů onemocnění virem Zika v jednom regionu nebo lokální přenos viru Zika ve dvou nebo více regionech nebo lokální přenos viru Zika po dobu delší než 3 měsíce.

Oblast se sporadickým přenosem viru Zika = oblast, kde je hlášeno méně než 10 lokálně přenesených případů v jednom regionu v posledních 3 měsících.

Nezasažené oblasti = bez přenosu viru Zika komáry

Nezasažené oblasti v EU jsou klasifikovány dle jejich potenciálu pro přenos komáry:

Vnímavé oblasti pro přenos viru Zika: oblasti s výskytem a aktivní populací *Ae. aegypti* a *Ae. albopictus*

Nevnímavé oblasti - oblasti, kde není výskyt komárů nebo nejsou aktivní komáři *Aedes aegypti* a *Aedes albopictus*.

Potenciálně infekční osoby:

- osoby, které obývají postižené oblasti **NEBO**
- osoby, které byly v posledních 8 týdnech v postižených oblastech **NEBO**
- muži, kteří byli v postižených oblastech v posledních 6 měsících **A** měli příznaky onemocnění v době pobytu nebo do 2 týdnů po opuštění oblasti **NEBO**
- osoby bez ohledu na pohlaví, které měly nechráněný sex v posledních 8 týdnech s potenciálně infekční osobou (viz předchozí body)

Preventivní opatření

1. Prevence přenosu onemocnění komáry:

- snižování denzity populace komárů
- osobní ochranná opatření proti poštípání komáry:

užití repelentů podle doporučení výrobce

šení oděvů s dlouhými rukávy a nohavicemi zejména ve dne, kdy jsou komáři *Aedes* nejaktivnější

aní a odpočinek v klimatizovaných místnostech nebo chráněných sítěmi, včetně použití moskytiér ve dne i v noci

Tato opatření by měla být aplikována uvnitř obydlí i venku.

1. Prevence sexuálního přenosu:

- vyhnout se sexuálnímu kontaktu s potenciálně infekční osobou **NEBO**
- důsledné používání bariérových metod během sexuálního kontaktu s potenciálně infekční osobou (viz program Spojených národů k HIV/AIDS ze 7. 7. 2015)

Informace pro osoby poskytující zdravotní péči ve členských státech EU

Zvýšená pozornost musí být věnována těhotným v rámci prenatální péče zejména v prvních dvou trimestrech těhotenství.

Zdravotníci by měli věnovat zvýšenou pozornost nemocem, které mohou mít souvislost s onemocněním virem Zika - GBS, neuroinfekce (meningitida, meningoencefalitida, myelitida) i ještě nepopsaným komplikacím zejména u dětí, starých osob, imunokompromitovaných a nemocných srpkovitou anémií.

Bezpečnost produktů lidského původu

Oblasti nepostižené výskytem viru Zika a oblasti se sporadickým výskytem

Dárci krve a žijící dárce buněk a tkání, u kterých je riziko, že byli infikováni, jsou dočasně z dárcovství vyloučeni.

Kritéria pro identifikaci rizikových dárců:

- diagnóza onemocnění virem Zika stanovená lékařem
- návrat z oblasti s všeobecným rozšířením viru Zika

- informace o sexuálním kontaktu s osobou, u které bylo onemocnění virem Zika diagnostikováno nebo s osobou, která se vrátila z oblasti se všeobecným rozšířením viru Zika

Období pro odmítnutí/přijetí žijících dárců by mělo zajistit dostatečnou dobu, aby nedošlo k přenosu viru Zika. Buňky a tkáně ze zemřelých dárců s diagnózou nedávno prodělaného onemocnění virem Zika musí být odmítnuty z dárcovství.

Oblasti s všeobecným rozšířením viru Zika

Dočasné přerušení dárcovství a dovoz krevních komponent nebo buněk a tkání z nezasažených částí země nebo pokračování v selektivním dárcovství plazmy, destiček a některých tkání, v nichž může být patogen inaktivován. Laboratorní screening všech darovaných krevních konzerv a všech dárců buněk a tkání na přítomnost viru Zika vyšetřením RNA viru metodou PCR, což by mělo zajistit dostatečné množství těchto produktů v oblastech se všeobecně rozšířeným výskytem viru Zika.

V rámci dárcovství orgánů od živých i mrtvých dárců musí být v předdárčovském vyšetření zvažováno riziko onemocnění virem Zika a musí být pečlivě zvážen benefit a riziko pro transplantovaného.

Laboratorní screening dárců krve, tkání a orgánů

Komerční testy pro vyšetření viru Zika nejsou zatím dostupné, proto si musí laboratoře připravit screeningové testy vlastní. Použití takových testů musí být zkontrolováno odpovědnými národními autoritami. WHO referenční materiál RNA Zika viru pro srovnání diagnostických a screeningových vzorků bude oficiálně schválen v říjnu 2016, ale dá se už získat v německém Institutu Paula Ehrlicha.

Nezávazné doporučení US FDA pro univerzální testování vzorků celé krve a krevních komponent na virus Zika v USA a jeho teritoriích bude posouzeno v evropském kontextu.

Surveillance importovaných případů a autochtonního přenosu v kontinentální Evropě

Pro snížení rizika autochtonního přenosu viru Zika v Evropě by měly členské státy EU:

- Zajistit, aby si praktičtí lékaři a odborní lékaři zabývající se cestovní medicínou uvědomovali rizika možnosti vzniku epidemie a znali oblasti výskytu viru Zika aktuálně i v minulosti (aktualizované mapy na webových stránkách ECDC), aby zahrnuli onemocnění virem Zika do diferenciální diagnostiky onemocnění cestovatelů nebo osob, které necestovaly, ale měly sexuální kontakt s osobou pobývajícím v rizikové oblasti. Lékaři by si měli být vědomi, že onemocnění virem Zika může mít minimum příznaků.
- Zvýšit pozornost porodníků, pediatrů a neurologů na možné onemocnění virem Zika při výskytu malformací CNS, mikrocefalie a GBS.
- Zvýšit pozornost na včasnou detekci importovaných případů onemocnění virem Zika v zemích EU, zámořských regionech evropských zemí a ve vzdálených oblastech EU, zejména tam, kde je přítomen vektor, aby byla redukována možnost autochtonního přenosu.

- Zajištění včasného hlášení autochtonních případů onemocnění virem Zika, zejména ve vnímavých oblastech kontinentální Evropy
- Výskyt více případů nevysvětlených onemocnění s vyrážkou, detekovaný ve vnímavých oblastech kontinentální Evropy v období od 1. května do 31. října, by měl být řádně vyšetřen a jako možná příčina by měla být zváženo i onemocnění virem Zika
- Měly být navýšeny laboratorní kapacity, aby bylo možné virus Zika potvrdit a odlišit od jiných arbovirových infekcí (tj. dengue, chikungunya).

Více informací na:

http://ecdc.europa.eu/en/press/news/_layouts/forms/News_DispatchForm.aspx?ID=1475&List=8db7286c-fe2d-476c-9133-18f